

**N:o 39.**

Ank. till Riksd. Hansli den 6 Mars 1874, kl. 3 e. m.

*Utlåtande, angående af Kongl. Maj:t föreslagna statsbidrag till vägars anläggning, bro- och hamnbyggnader samt vattenkommunikationer äfvensom sjösänkningar och andra vattenaftappningsföretag.*

(R. A.)

I sammanhang med afgifvet förslag till reglering af utgifterna under Riksstatens sjette hufvudtitel har Kongl. Maj:t, i sin nådiga Proposition om Statsverkets tillstånd och behof, hos Riksdagen gjort framställningar om de anslag, hvilka Kongl. Maj:t ansett böra beviljas för utförande af väganläggningar och vägförbättringar, bro- och hamnbyggnader samt vattenkommunikationer äfvensom sjösänkningar och andra vattenaftappningsföretag; och får Stats-Utskottet nu meddela yttrande öfver dessa Kongl. Maj:ts nådiga framställningar.

**A. Väganläggningar och vägförbättringar.**

1:o.

För *anläggning af nya samt förbättring eller omläggning af backiga eller eljest mindre goda vägar* har Kongl. Maj:t uti ofvanberörda nådiga Proposition föreslagit, att Riksdagen måtte till Kongl. Maj:ts disposition anvisa ett belopp af 200,000 kronor.

Det årliga anslag Riksdagen för dylikt ändamål under en längre följd af år ställt till Kongl. Maj:ts disposition har vanligen utgjort 150,000 R:dr. Då nu emel-

lertid, enligt hvad Stats-Utskottet inhemtat, ej mindre af det vid den nådiga Propositionen fogade statsrådsprotokoll (Bil. N:o 5 b, sid. 227), än ock Styrelsens för allmänna väg- och vattenbyggnader den 18 sistlidne December till Kongl. Maj:t afgifna och till Utskottet remitterade generalförslag, rörande beviljandet af statsbidrag för allmänna arbeten, uti Styrelsens arkiv finnas hvilande förslag till fullt förberedda vägarbeten, hvilka vederbörande menigheter förklarar sig villiga att verkställa mot erhållande af statsunderstöd till omkring 23-delar af beräknade kostnaderna, utvisande behof af vida större understöd, än som kunna tillfredsställas med den hittills tillgängliga årliga summan 150,000 R:dr, hvartill kommer att, enligt hvad jemväl af Styrelsen blifvit erinradt, lika stora arbetskvantiteter icke kunna verkställas mot enahanda kostnad, som för några år tillbaka, hemställer Utskottet,

att Riksdagen, med bifall till hvad Kongl. Maj:t sålunda föreslagit, måtte till bidrag för *anläggning af nya samt förbättring eller omläggning af backiga eller eljest mindre goda vägar* till Kongl. Maj:ts disposition för år 1875 anvisa Tvåhundra-tusen kronor.

## 2:o.

Vid 1870 års riksdag blef för *anläggning af väg* mellan *Lycksele* och *Wilhelmina kyrkobyn* i Vesterbottens län, hvilket arbete enligt i nåder gillad plan beräknats kosta 160,095 R:dr, beviljadt ett understöd af 106,700 R:dr, deraf anvisats att utgå under åren 1871—1874 tillhopa 75,000 R:dr; och har Kongl. Maj:t nu föreslagit, att till arbetets fortsättande under år 1875 måtte anvisas Tiotusen kronor.

Utskottet hemställer,

att hvad Kongl. Maj:t sålunda föreslagit må af Riksdagen bifallas.

## 3:o.

För anläggning af väg från *Kangis* eller *Gyljens bruk* i Öfver Kalix socken af Norrbottens län, nordvest upp till den punkt, der vägen från *Skröfven* till *Gellivara kyrkoplats* vidtager, beviljades vid 1872 års riksdag ett anslag af 61,330 R:dr, deraf till utgående anvisats under år 1873 11,330 R:dr och under år 1874 ytterligare 20,000 R:dr. Enär emellertid de vägbyggnadsskyldige inom såväl Öfver Kalix som Gellivara socknar vägrat åtaga sig att mot erhållande af det till anläggning af vägdelen inom Öfver Kalix socken af Kongl. Maj:t disponerade anslagsbeloppet, 32,660 R:dr, utföra sistberörda väganläggning, har Kongl. Maj:t dels förklarar frågan om tillgodonjutande af nämnda statsbidrag hafva förfallit och förordnat, att det derå till utgående under samma år anvisade belopp af 6,033 R:dr 55 öre skulle till Riksdagens

disposition reserveras, dels ock beslutat att den del af de för år 1874 anvisade 20,000 R:dr, som belöpte å väganläggningen inom Öfver Kalix socken, eller 10,650 R:dr 55 öre. jemväl skulle till Riksdagens disposition reserveras.

Sedan Gellivara socknemän beslutit att verkställa vägarbetet från Skräfven till Öfver Kalix sockengräns mot erhållande af den andel utaf statsbidraget, som borde belöpa på vägsträckan inom Gellivara socken, eller 28,670 R:dr, samt af den för år 1873 anvisade delen af statsbidraget fått sig tillerkände .....

R:dr	5,296: 45
och af den för år 1874 anvisade summan ett belopp af .....	” 9,349: 45
	eller tillhopa R:dr 14,645: 90

har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att för sistnämnda vägarbete för år 1875 anvisa ett belopp, för summornas jemnande, af 6,024 kronor 10 öre.

Med tillkännagifvande att, enligt hvad Väg- och Vattenbyggnads-styrelsen upplýst, kontrakt om arbetets utförande blifvit under sistlidne Augusti månad med vederbörande afslutadt, hemställer Utskottet,

att Riksdagen måtte. i ytterligare afräkning å det för väganläggningen från *Skräfven* inom *Gellivara* socken af Norrbottens län till *Öfver Kalix sockengräns* beviljade anslag af 28,670 R:dr, för år 1875 anvisa Sextusentjagufyra kronor 10 öre.

#### 4:o.

För fortsatt bedrifvande under år 1875 af väganläggningen mellan *Norsjö* och *Malå kyrkobyar* i Vesterbottens län, hvartill Riksdagen år 1872 beviljat ett anslag af 50,000 R:dr, deraf till utgående under hvartdera af åren 1873 och 1874 anvisats 15,000 R:dr, har Kongl. Maj:t föreslagit, att Riksdagen måtte anvisa Tiotusen kronor; och hemställer Utskottet,

att Riksdagen härtill lemna bifall.

#### 5:o.

Utaf det för väganläggning mellan *Åsele* och *Dorothea kyrkoby* i Vesterbottens län vid 1872 års riksdag beviljade anslag af 40,600 R:dr, hvaraf till utgående anvisats för år 1873 20,000 R:dr och för år 1874 10,600 R:dr, har Kongl. Maj:t föreslagit, att för år 1875 måtte anvisas Femtusent kronor.

Med anmälan att, enligt hvad Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader i sitt generalförslag upplýst, kontrakt om detta arbetes utförande blifvit i sistlidne September månad afslutadt, hemställer Utskottet,

att Riksdagen måtte bifalla hvad Kongl. Maj:t sålunda föreslagit.

6:o.

För anläggning af *vinterväg* från *Jäckvik* vid *sjön Hornavans vestra strand* till *Riksgränsen* i riktning mot *Saltenfjord* samt uppförande af *fjellstugor* och *stallar* vid *Sädva*, *Arrajokk* och *Mirkinis*, beviljades vid sistlidna års riksdag ett anslag af 34,650 R:dr, deraf till utgående under år 1874 anvisades 9,500 R:dr, eller det belopp, som beräknades åtgå för vägens iordningställande från *Jäckvik* till *Arrajokk* och uppförande af *fjellstugan* vid *Sädva*. Enligt hvad protokollet öfver civilärenden för den 9 sistlidne Januari (bil. N:o 5 b, till Kongl. Maj:ts nådiga Proposition N:o 1, sid. 226) innehåller, har Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Norrbottens län fått sig i nåder uppdraget att ombesörja det de för väganläggningen m. m. erforderliga arbeten blifva i enlighet med fastställda planen verkställda; och skulle för fortsättning af arbetena, hvilka, jemlikt nådig föreskrift, böra påbörjas före 1874 års utgång, för 1875 erfordras, dels för *fjellstuga* vid *Arrajokk* och för *väg* derifrån till *Mirkinis* 7,050 R:dr, och dels för påbörjande af *fjellstugan* vid *Mirkinis* och af *vägen* derifrån till *norska gränsen* 7,150 R:dr, eller tillsammans 14,200 R:dr, hvilket belopp Kongl. Maj:t begärt måtte för berörda ändamål varda anvisadt.

Stats-Utskottet hemställer,

att Riksdagen, med bifall härtill, måtte i ytterligare afräkning å det för anläggning af *vinterväg* från *Jäckvik* vid *sjön Hornavans vestra strand* till *Riksgränsen* i riktning mot *Saltenfjord* samt uppförande af *fjellstugor* och *stallar* vid *Sädva*, *Arrajokk* och *Mirkinis* beviljade anslag af 34,650 R:dr, för år 1875 anvisa Fjortontusen tvåhundra kronor.

#### B. Bro- och hamnbyggnader samt vattenkommunikationer.

7:o.

För understödjande af *mindre hamn- och brobyggnader* samt *upprensning af åar* och *farleder* har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att för år 1875 anvisa 40,000 kronor.

Utaf det vid den Kongl. Propositionen fogade statsrådsprotokoll öfver civilärenden för den 9 sistlidne Januari (Bil. N:o 5 b, sid. 227) inhemtas, att anledningen hvarför Kongl. Maj:t ansett det för detta ändamål hittills anvisade belopp af 20,000 R:dr årligen böra för år 1875 höjas till 40,000 R:dr, varit, att framställning blifvit gjord om en betydligare rensning för kanalisering af *Örsunds å*, till fortsättning af den redan för flera år tillbaka för segelfart fördjupade nedra delen af detta vattendrag, till hvilket arbetes utförande sockenmenigheterna utefter vattendragets öfre del förklarar sig hugade att bidra med 40,000 R:dr, eller omkring hälften af den beräknade kostnaden.

Då det till understödjande af mindre bro- och hamnbyggnadsföretag samt åars och farleders upprepning anvisade årliga belopp af 20,000 R:dr hittills visat sig vara fullt tillräckligt, samt det torde kunna ifrågasättas huruvida utförandet af det föreslagna upprepningsarbetet i öfre delen utaf Örsunds å, om än för orten gagneligt, kan anses vara af den brådskande beskaffenhet, att för dess bedrifvande under nuvarande höga arbetspris, bör på en gång anvisas det erforderliga statsbidraget, har Utskottet, enär det vid sådant förhållande icke torde vara behöfligt att Riksdagen nu beviljar förhöjning af det belopp, som för ofvanberörda ändamål årligen blifvit ställdt till Kongl. Maj:ts disposition, funnit sig böra hemställa,

att Kongl. Maj:ts ofvanberörda nådiga framställning måtte endast på det sätt bifallas, att för understödjande af *mindre hamn- och brobyggnader* samt *upprepning af åar och farleder* för år 1875 anvisas ett belopp af Tjugutusen kronor.

8:o.

Vid sistlidne års riksdag beviljades för åstadkommande af ny *farled* från *Uddavalla stads hamn* till *Kattegatt* genom *Björmsund* och *Malösund* ett anslag motsvarande hälften af den beräknade kostnadssumman, eller 123,793 R:dr 50 öre, hvaraf 25,000 R:dr anvisades att utgå under år 1874; och har Kongl. Maj:t nu föreslagit att i ytterligare afräkning på det beviljade understödet för år 1875 anvisa 50,000 kronor.

Stats-Utskottet hemställer,

att Riksdagen härtill måtte lemna bifall.

### C. *Sjösänkningar och andra vattenaftappningsföretag.*

9:o.

Uti ofvannämnda nådiga Proposition har Kongl. Maj:t föreslagit att till understödjande medelst anslag utan återbetalningsskyldighet af sådana myrutdikningar och vattenaftappningar, som företrädesvis afse att minska frostländigheten, måtte anvisas Åttiotusen kronor.

Då denna summa är lika med den, som utaf sistlidna års riksdag för enahanda ändamål beviljades, hemställer Utskottet,

att hvad Kongl. Maj:t i berörda hänseende föreslagit måtte af Riksdagen bifallas.

10:o.

Till befrämjande medelst *lån* af *utdikningar* och *aftappningar* af *sanka trakter* och *sjöar* till beredande af *odlingsföretag* har Kongl. Maj:t äskat enahanda belopp, som af sistlidna års riksdag beviljades, eller 100,000 kronor; och hemställer Utskottet,

att Riksdagen måtte till Kongl. Maj:ts disposition för år 1875 anvisa Etthundratusen kronor, att utgå såsom *lån* till befrämjande af *utdikningar* och *aftappningar* af *sanka trakter* och *sjöar* till beredande af *odlingsföretag*.

11:o.

Slutligen har Kongl. Maj:t föreslagit, att, beträffande såväl *vilkoren* för erhållande och åtnjutande af statsbidrag till allmänna arbeten som *kontrollen* å arbetenas utförande enligt fastställda planer, de härom nu gällande föreskrifter må bibehållas.

Då Utskottet, vid granskning af berörda föreskrifter, funnit desamma fortfarande böra bibehållas, endast med det tillägg, Utskottet föreslagit uti 6:te punkten af sitt till Riksdagen denna dag afgifna Utlåtande N:o 38, får Utskottet, under antagande att Riksdagen godkänner berörda tillägg, hemställa, att Riksdagen måtte besluta,

att nu gällande allmänna vilkor och föreskrifter i afseende på de statsbidrag, som blifvit anvisade för väganläggningar och vägförbättringar, brobyggnader, hamnanläggningar, kanaler och andra vattenkommunikationer äfvensom för sjösänkningar och andra vattenaftappningsföretag, fortfarande skola blifva gällande, endast med det tillägg att, derest Kongl. Maj:t — i händelse afvikelse, utan vederbörlig tillåtelse, skett från den fastställda arbetsplanen, eller arbetet icke i behörig tid blifvit fullbordadt — beslutar att lyftade anslags- eller lånemedel skola återbetalas, det skall åligga vederbörande att jemväl erlägga fem procent årlig ränta å dessa medel från lyftningsdagen tilldess återbetalning sker.

Stockholm den 6 Mars 1874.

På Stats-Utskottets vägnar:

**Arvid Fr:son Posse.**

Sammandrag af de uti Stats-Utskottets Utlåtande N:o 39 tillstyrkta statsbidrag för väganläggningar och vägförbättringar, bro- och hamnbyggnader samt vattenaftappningsföretag.

	Anslag.	Lån.	Summa anslag.	Summa lån.	Summa anslag och lån.
<b>A. Väganläggningar och vägförbättringar.</b>					
Till fond för anläggning af nya samt förbättring eller onläggning af backiga eller eljest mindre goda vägar	200,000	—	—	—	—
För väganläggning mellan <i>Lycksele</i> och <i>Wilhelmina kyrkobyar</i> i Vesterbottens län .....	10,000	—	—	—	—
För anläggning af väg från <i>Skröfven</i> inom Gellivara socken och Norrbottens län till <i>Öfver Kalix sockengräns</i> .....	6,024	10	—	—	—
För väganläggning mellan <i>Norsjö</i> och <i>Malå kyrkobyar</i> i Vesterbottens län	10,000	—	—	—	—
För väganläggning mellan <i>Åsele</i> och <i>Dorothea kyrkoby</i> i Vesterbottens län .....	5,000	—	—	—	—
För anläggning af vinterväg från <i>Jäckvik</i> vid sjön <i>Hornavans vestra strand</i> till <i>Riksgränsen</i> i riktning mot <i>Saltenfjord</i> samt uppförande af <i>fjellstugor</i> och <i>stallar</i> vid <i>Sädva, Arrajokk</i> och <i>Mirkinis</i> .....	14,200	—	—	—	—
			245,224	10	245,224
<b>B. Bro- och hamnbyggnader.</b>					
Till fond för understödjande af mindre hamn- och brobyggnader samt upprensning af åar och farleder .....	20,000	—	—	—	—
För åstadkommande af ny farled från <i>Uddevalla</i> stads hamn till <i>Kattegatt</i> genom <i>Björnsund</i> och <i>Malösund</i> ...	50,000	—	—	—	70,000
Transport	—	—	—	—	—
			315,224	10	315,224

C. Sjösänkningar och andra vattenaftappningsföretag.	Anslag.		Lån.		Summa anslag.	Summa lån.	Summa anslag och lån.
Transport	---	---	---	---	315,224 10	---	315,224 10
Till fond för myrutedikningar och vattenaftappningar till förminskande af frostländigheten .....	80,000	---	---	---			
" fond för understödjande af utdikningar och aftappningar af sanktrakter och sjöar till beredande af odlingsföretag .....	---	---	100,000	---	80,000	100,000	180,000
Summa Kronor	---	---	---	---	395,224 10	100,000	495,224 10